

**Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación
Educativa**
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación Música Tradicional

Curso 2023-24

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Índice

1. Introducción.....	2
2. Metodoloxía	3
3. Atención á diversidade	3
4. Temas transversais.....	4
4.1 Educación en valores.....	4
4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC).....	4
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	5
6. Secuenciación do curso	5
6.1 OPTATIVA 6º DE GRAO PROFESIONAL	5
7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación.....	9
8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	10
9. ANEXOS.....	10
9.1 ANEXO COVID 19.....	10

1. Introducción

A Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, e no artigo 48 preceptúa que as ensinanzas elementais de música terán as características e a organización que as administracións educativas determinen.

A presente programación didáctica de Música Tradicional está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos seis cursos de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do Departamento de Música Tradicional de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da enseñanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensino-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe; pero, ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza, garantindo que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, incluso con diferente profesorado, poidan acceder a un ensino que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

2. Metodoloxía

A orientación pedagóxica da materia irá encamiñada a proporcionarlle ao alumnado os coñecementos básicos da música tradicional de Galicia cos que ampliar a súa capacidade de análise, para poder identificar e clasificar con criterio propio calquera peza musical do folclore galego.

En canto á metodoloxía específica, farase un achegamento á tradición musical seguindo unha orde cronolóxica da súa evolución, así como unha clasificación exhaustiva das distintas variantes tanto da música vocal como instrumental.

As ferramentas de traballo na aula serán fundamentalmente o estudo minucioso dos distintos xéneros mediante a audición e análise de traballos de campo e partituras. Isto completárase co estudo de textos e material bibliográfico dispoñibles na literatura galega sobre este campo.

Para acadar os obxectivos propostos, a aprendizaxe pode completarse coa participación do alumnado en actividades relacionadas que o departamento puidese programar durante o curso.

As necesidades específicas da materia fan necesaria unha aula dotada dos recursos técnicos necesarios para a utilización do material audiovisual indispensable no desenvolvemento das clases.

3. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que o alumnado que accede a un conservatorio presenta diferenzas individuais e non todos os alumnos e alumnas aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de Música Tradicional teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que tracen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detecten na avaliación inicial: os intereses do alumnado, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con discapacidades a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media é un sistema educativo achegado ás necesidades reais do educando. Neste sentido, a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

Á parte dos valores universais de respecto e convivencia que afectan aos ámbitos da educación ambiental, da educación para a igualdade, da educación para a paz, da educación para o lecer, da educación para o consumo e da educación moral e cívica, que sempre son traballados nas clases individuais e colectivas, nas aulas traballaremos especialmente para que o alumnado adquira coñecementos e habilidades para ser capaz de valorar a música desde un punto de vista estético e artístico.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Na materia de Música Tradicional, de forma máis concreta, usaremos as TIC en diversos contextos, como os seguintes:

- Busca de información, elaboración de traballos, actividades, etc. na Rede.
- Compartir arquivos a través dun espazo virtual en Internet.
- Presentacións de traballos mediante Powerpoint ou similares.
- Software de edición de partituras, edición de audio, etc.

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a Internet a disposición de profesorado e alumnado. Para esta materia a Rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, busca de partituras, arquivos de audio ou libros especializados, etc. A biblioteca-fonoteca-videoteca do centro convértese no lugar máis adecuado para a obtención de información: deberemos animar e axudar aos alumnos e alumnas a utilizar este espazo con aproveitamento. É recomendable usar na aula tecnoloxías da información e da comunicación, sempre que contemos con recursos que nolo permitan.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

É recomendable a asistencia a cursos e obradoiros con profesorado convidado, polo que toda iniciativa proposta polo departamento debера ser valorada polo centro, co fin de facilitar a apertura a outros procesos pedagóxicos.

A programación de audicións comentadas, na medida que permitan os recursos do centro, ou as posibles achegas do corpo docente, resulta moi estimulante; así como as proxeccións de vídeos ou a reprodución de discos de grandes obras e intérpretes, introducidos e comentados polo profesor. A actividade enriquecese en gran medida coa apertura dun debate posterior no que os/as alumnos/as poidan expoñer e confrontar as súas ideas.

6. Secuenciación do curso

6.1 OPTATIVA 6º DE GRAO PROFESIONAL

6.1.1 Obxectivos

- Coñecer, en xeral, os antecedentes musicais que desembocan no desenvolvemento da música tradicional, e en concreto, da música tradicional galega.
- Coñecer as características básicas dos instrumentos da música tradicional galega.
- Identificar e analizar a sonoridade dos instrumentos da música tradicional galega.
- Identificar e analizar os xéneros e ritmos propios da música tradicional galega.
- Coñecer o repertorio que acompaña ás danzas: baile solto, baile agarrado e danzas brancas (tanto gremiais como procesionais ou pertencentes ao ciclo anual).
- Coñecer as convencións da etnomusicoloxía internacional á hora de publicar coleccións de música tradicional.
- Aprender as características e convencións propias para a transcrición e análise das cancións tradicionais.
- Transcribir repertorio de música tradicional galega.
- Estudar os cancioneros máis representativos da música tradicional galega.
- Interpretar repertorio de música de tradición oral galega.
- Afondar na investigación etnomusicolóxica do patrimonio da música tradicional.
- Debatir, opinar e expoñer diferentes criterios na aula en relación á lectura de textos traballados.

6.1.2 Contidos

- Estudo da historia e a evolución da música tradicional en xeral e en concreto a galega.
- Aprendizaxe e identificación auditiva dos xéneros e ritmos característicos do patrimonio tradicional galego.
- Estudo e identificación auditiva dos instrumentos empregados na música tradicional galega.
- Coñecemento do repertorio que acompaña ás danzas: baile solto, baile agarrado e danzas brancas (tanto gremiais como procesionais ou pertencentes ao ciclo anual).
- Estudo dos modos e escalas máis abundantes tanto na música vocal como instrumental da música tradicional galega.
- Lectura de textos relacionados ca música tradicional e popular europea e galega.
- Estudo dos parámetros e características propias da análise e transcripción das músicas de tradición oral.
- Práctica da transcripción de repertorio pertencente á música de tradición oral galega.
- Análise de repertorio propio da tradición galega.
- Interpretación de repertorio relativo á tradición oral galega con acompañamento rítmico.
- Creación de arranxos de repertorio tradicional galego para a interpretación en conxunto na aula. Realización de traballo de investigación sobre o patrimonio tradicional galego.
- Realización de debates e intercambio de opinións sobre os textos traballados na aula.
- Achegamento aos cancioneiros galegos máis representativos.

6.1.3 Avaliación

Entendida como un proceso sistemático que ten como finalidade determinar en qué medida se alcanzaron os obxectivos previamente estipulados mediante ferramentas cualitativas e cuantitativas.

Se contemplan dous tipos de avaliación:

Avaliación inicial. Realizada ao comezo do curso cumpre unha función de diagnóstico. Se trata de coñecer a situación da que parte o alumnado e os coñecementos previos cos que conta.

Avaliación formativa. Realizada durante o curso cun seguimento individualizado que quedará reflexado no diario de aula e a lista de cotexo.

Avaliación sumativa. Realizada ao final de cada trimestre co fin de determinar en qué medida se conseguiron os obxectivos propostos, cualificar os niveles de aprendizaxe alcanzados e reflexionar sobre todo o proceso educativo.

As técnicas e ferramentas empregadas na avaliación serán as seguintes:

Avaliación	Técnica	Ferramenta
Inicial	Proba de rendimento	Examen
Formativa	Observación	Lista de cotexo
	Observación	Diario de clase
Sumativa	Rúbricas	Rúbricas CA
	Proba de rendimento	Ficha de calibración

Criterios de avaliación

- Amosar un coñecemento suficiente para a realización de transcricións da música de tradición oral galega.
- Realizar análise e comentario de texto sobre repertorio tradicional galego.
- Participar nos debates de aula en relación aos textos traballados.
- Interpretar repertorio representativo do patrimonio da música tradicional galega.
- Identificar auditivamente xéneros e ritmos da tradición galega.
- Ter coñecemento sobre os cancioneiros galegos e as súas características.

Mínimos esixibles

- Identificar auditivamente os diferentes instrumentos e xéneros musicais galegos.
- Transcrición e análise de cancións tradicionais segundo os parámetros e as ferramentas propias da música de tradición oral.
- Coñecer e analizar os cancioneiros galegos máis representativos.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Observación directa por parte do profesor no aula.
- Anotacións no diario de aula.
- Consecución dos obxectivos.
- Rúbrica dos criterios de avaliación.
- Audicións de aula.
- Grao de cumprimento da programación.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Non se contemplan

6.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O número de faltas no curso que provocan a perda de avaliación continua será de 4 (sen xustificar). O/a alumno/a terá dereito a un exame no mes de xuño.

A recuperación consistirá nunha proba teórico-práctica, nas que se deberá amosar o coñecemento necesario para acadar os obxectivos requiridos.

Os criterios de avaliación para a recuperación serán os seguintes:

- Contidos teóricos: 50% (análise e comentario de textos e partituras, etc.)
- Contidos prácticos: 50 % (recoñecemento auditivo de xéneros, ritmos, instrumentación, etc.)

Probas extraordinarias de xuño

Constará dunha proba teórico-práctica dos contidos de todo o curso, na que se deberá amosar o coñecemento necesario para acadar os obxectivos requeridos.

Os criterios de avaliación para a proba extraordinaria serán os seguintes:

- Contidos teóricos: 50% (análise e comentario de textos e partituras, etc.)
- Contidos prácticos: 50 % (recoñecemento auditivo de ritmos, instrumentación, etc.)

6.1.5 Recursos didácticos

Gravacións históricas e recentes da música tradicional galega. .

Visualización e escoita de traballos etnográficos e de difusión cultural.

Textos e partituras apropiadas aos distintos xéneros musicais.

Cancioneiros galegos.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación

O seguimento da programación realizarase, como mínimo, unha vez ao mes nas reunións de departamento, no que será un dos puntos do día das devanditas reunións.

Para a realización da homoxeneización, antes de entregar a programación, os/as profesores/as da mesma materia acordarán os diferentes criterios de cualificación, así como o seu nivel de concreción, que se verá reflectido na correspondente programación didáctica.

O proceso de calibración realizarase naqueles casos nos que existan mais dun/ha profesor/a por materia e mesmo nivel educativo.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

O procedemento para realizar a avaliación interna do departamento levarase a cabo polo conxunto de profesores que forman parte do mesmo e quedará reflectido na memoria final do departamento que figurará no libro de actas e que se engadirá á memoria xeral do centro. Na avaliación que realizará o departamento indícarase o número de alumnos/as da materia, baixas, aprobados e suspensos (tanto en número coma en tanto por cento), ao tempo que se sinalarán aquelas circunstancias que sexan destacables do proceso de aprendizaxe do alumnado, tanto os obxectivos acadados coma os non acadados e as causas que o motivaron.

9. ANEXOS

9.1 ANEXO COVID 19

As medidas propostas a continuación serán implementadas en tódalas materias adscritas a este departamento: Gaita, Conxunto e Música Tradicional.

A Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa e a Subdirección Xeral de Aprendizaxe Permanente e Ensinanzas de Réxime Especial ven de ditar unas instrucións o 31 de xullo de 2020 para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.

Tendo en conta estas instrucións se redacta o seguinte ANEXO para adaptar a Programación Didáctica á situación sanitaria que estamos a vivir e prepararse para os diferentes escenarios que se podan contemplar en función da situación sanitaria.

1. Aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior (2019/2020)

Ao inicio de curso se levará a cabo unha avaliación inicial individualizada do alumnado e dos conxuntos para verificar as carencias, puntos débiles ou aprendizaxes non adquiridas (no caso de que existan) derivadas da situación sanitaria vivida nos últimos meses.

Este seguimento quedará reflexado no diario de aula, así como as actuacións que se levarán a cabo para solventar esta carencia. O proceso comprenderá as seguintes accións que permitan identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa:

- A) Análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior.
- B) Detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2019/2020. Estas deberán constar no libro do profesor ou rexistro de aula.
- C) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar decisións de actuación por parte do profesorado.

2. Posibles escenarios en función da situación sanitaria: actividade lectiva presencial, semi-presencial e/ou non presencial. Adaptacións necesarias que a docencia non presencial puidese requirir

Se contemplan a continuación medidas concretas a seguir segundo o tipo de ensinanza que a situación sanitaria permita impartir.

ESCENARIO A) Actividade lectiva presencial

As clases se desenvolverán na aula cun seguimento normalizado da programación vixente e tendo en conta as actuacións e situacións derivadas da pandemia. Para garantir a protección da saúde e o adecuado funcionamento das aulas se tomarán as seguintes medidas preventivas:

Limpeza da aula por parte do docente entre clases.

Comprobación da presenza de xel hidroalcohólico na aula.

Ventilación da aula ao finalizar a clase, deixando un intervalo de dez minutos no que se abrirá a porta da aula.

Mamparas de protección sempre que sexa posible.

Distancia de seguridade de 1.5 metros entre docente e o alumnado.

Hixienización de mans antes de comezar a clase.

Non producirse intercambio de materiais entre alumnado e docente.

Aplicar os protocolos de seguridade nas actividades e/ou audicións que se poidan organizar.

Implementación de medidas excepcionais puntuais que a situación requira en función da evolución da pandemia.

ESCENARIO B) Actividade lectiva semi-presencial

No caso de ser precisa a semi-presencialidade para o adecuado funcionamento das clases se manterá o horario preestablecido ao comenzo de curso.

Os contidos serán impartidos por vía electrónica e empregando os recursos dixitáis, telefónicos ou telemáticos xa utilizados durante o pasado confinamento, que permitan darlle continuidade ao traballo presencial de aula.

As medidas preventivas contempladas no escenario A) para a presencialidade, serán igualmente aplicables a este escenario.

ESCENARIO C) Actividade lectiva non presencial.

En caso de confinamento total, o sistema de seguimento será das mesmas características que no periodo de aillamento anterior, onde os recursos dixitáis e telefónicos serán a única forma de contactar co alumnado.

A utilización de aulas virtuais, aplicacións e diversas ferramentas ou programas será fundamental para o ensino a distancia. O envío de vídeos e a realización de traballos prácticos (como a escoita de audicións) e teóricos (como a búsqueda de información dun contido), será o sistema xeral a seguir, sen perxuízo da posta en marcha de novas iniciativas que paulatinamente se podan implementar.

Os contidos programados que requiran dunha presencialidade, como a interpretación en público, serán adaptados á nova situación, por exemplo, coa realización dunha audición virtual.

3. Para a elaboración desta PD e seguindo as directrices establecidas na CCP

Considéranse as seguintes directrices:

3.1. Análise e valoración das aprendizaxes imprescindibles que se impartiron e das que non se impartiron no curso 2019/2020. Aquelas aprendizaxes non impartidas e que respondan aos mínimos esixibles, serán tidas en conta dende as primeiras clases e se traballará sobre eses contidos especialmente.

3.2. Análise e valoración dos resultados da avaliación inicial de materia coa finalidade de detectar as carencias e necesidades do alumnado,

3.3. Incorporación das aprendizaxes non adquiridas á programación do novo curso escolar, que serán traballados e repercutirán na nota do primeiro trimestre segundo os criterios de avaliación da programación..

3.4. De ser precisa a docencia non presencial debido a un cambio na situación sanitaria, se traballarán ao longo do curso os contidos mínimos de cada curso en particular, e non se abordarán novos contidos ata ter cumpridos eses mínimos por parte do alumnado..

3.5. Os obxectivos que o alumnado poderá lograr como consecuencia da adaptación das programacións serán, alomenos, os contemplados nas programacións como mínimos.

4. Plans de reforzo e recuperacion coa finalidade de que o alumnado recupere as aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso 2019/2020

Os plans de reforzo que sexan precisos serán personalizados, en función das características do alumnado. Serán estratexias individualizadas, cun plan de estudo técnico ou artístico adaptado, e sempre tendo en conta a dificultade que para todos supón esta situación que nos toca vivir.

5. Medidas de atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e ao

Quedarán reflectidas na avaliación inicial e no documento de seguemento individualizado onde se establecerá un rexistro dos avances. Se realizará unha revisión trimestral das medidas adoptadas para introducir, se é o caso, os axustes necesarios.

6. Alumnado con dificultades derivadas da fenda dixital

Realizarase unha enquisa entre o alumnado para poder saber a dispoñibilidade de material informático e de telecomunicacións na súa casa (ordenadores, tablets, smartphones, smart tv, webcam, impresora, escáner, programas, sistemas operativos, apps...), así como a dispoñibilidade de conexión a internet para saber en que condicións se pode levar a cabo a teledocencia en caso de ensinanza semi-presencial ou noutros supostos de confinamento.

Respectando a metodoloxía descrita na presente programación, empregaremos de xeito preferente os recursos dixitais que están ao alcance de profesorado e alumnado, especialmente en escenarios de semi-presencialidade ou en caso de

confinamento. Estes recursos serán consensuados co alumnado para que sexan realmente efectivos, e poderán incluír videochamadas, información a través de redes como WhatsApp ou similar, etc. Se primará o emprego de medios proporcionados pola Consellería, sempre e cando o alumnado teña acceso a eles.

7. Procedementos de avaliación

Serán os dispostos na programación xa que tanto no caso de ensino presencial como ensino non presencial, consideramos que na nosa materia se poden e deben manter os contidos e obxectivos reflectido